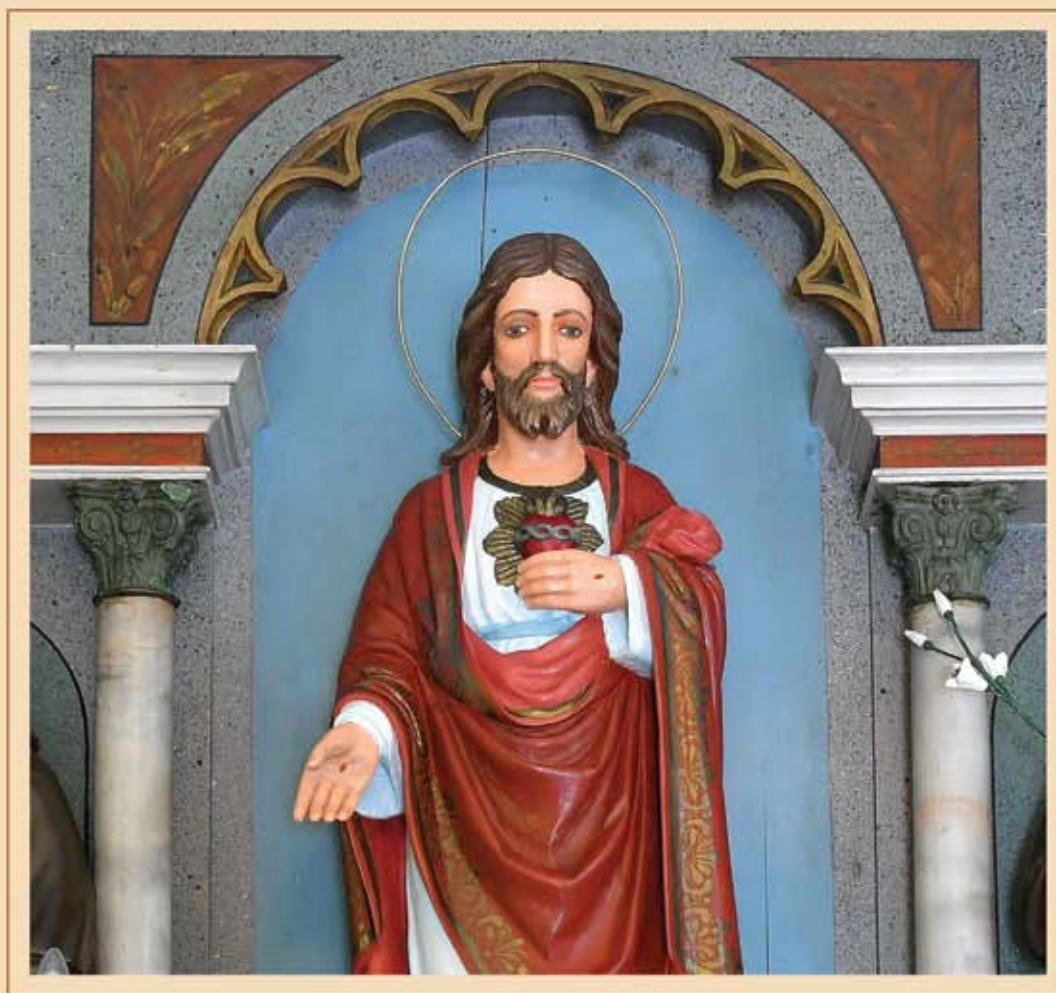

Otočki zapisi

(2018.)

U povodu obnove okoliša i fasade
Kapelice Srca Isusova u Otoku
Župa sv. Jakoba u Prelogu
Varaždinska biskupija

PREDGOVOR

‘OVO MI JE KAO ŽUPNIKU JEDNA OD VELIKIH RADOSTI I ZADOVOLJSTVA’

Nema puno mjesta, ne samo u Međimurju, nego i daleko širom Hrvatske, pogotovo tako malih, koja pamte svojih sigurnih osamsto ljeta, zapisanih za vlastelina Mutimira daleke 1222. godine, kao što je Otok na Dravi, nedaleko Preloga. Često se događalo da ta mala mjesta nisu uspjela opstati uz veća i značajnija, ali naš Otok opstaje i ostaje, što nas ispunja radošću i zadovoljstvom. Vama, dragi čitaoci, prepuštamo da sami pokušate otkriti tajnu zašto Otok nije nestao, a nije se ni u mnogome povećao u toj dugoj svojoj povijesti. Jesu li zapreka bili gospodari zemlje ili pak nesigurna i često puta hirovita Drava koja je gotovo godišnje proširivala ili selila svoje kanale i zatone? Sigurno je da su Otok i Otočanci bili pouzdani i dobri čuvari jednog od najvećih i najprometnijih prijelaza Drave iz Podravine - Zagorja u ovaj naš međimurski “Cvetnjak Hrvatske”.

Otok i Otočanci, baš radi te otvorenosti i susretljivosti, kao i pomoći da se Drava prelazi s jedne na drugu obalu i obrnuto, ostadoše u lijepom sjećanju da se putniku pomogne, prihvati ga i pogosti u nadaleko poznatom lokalu kod “tece Marđetkovicke”. Otočanci su to uvijek bili kad je most postojao, i kad je rušen i ponovo građen, i kad je skela (kompa - brod) radila i bila ukinuta, uvijek su ostajali brodari u svojim čamcima, čunima, i sve nadoknađivali svojom marljivošću i sposobnošću jer su Dravu i njezine čudi u dušu poznavali. I kada su napokon, kao i cijelo Međimurje, najviše svojom zauzetošću ušli u novu Južnoslavensku državu, u čemu su vidjeli da se može jače sačuvati svijest pripadnosti hrvatskom narodu, kao i neprekinutu ukorijenjenost u Katoličku crkvu, odlučio je svojom ljubavlju i žrtvom sagraditi kapelicu posvećenu Srcu Isusovom. Koliko god je bilo velikih teškoća, pa i neimaština, dobrotom pojedinaca, posebno donatora zemljišta Gorupića, koji

preč. Antun Hoblaj, župnik i dekan Preloškog dekanata

Panorama Otoka

je imao sigurnost da će se zajedničkim nastojanjem Otočanci uz pomoć župe Prelog, kao i okolnih sela, ostvariti plemenita zamisao, došlo je do izgradnje Kapelice.

Kao župnik posebno sam sretan što se nakon svih povijesnih mijena i promjena, nakon nekoliko pokušaja, ostvaruje da ono darovano, makar u skromnim dimenzijama, ovo sakralno zdanje može postojati na svom imovinsko-pravnom temelju i sigurnom okruženju. Posebno sam zahvalan ljudima koji su spremno i dobrovoljno dali svoju suglasnost da se ta "priča" konačno završi, kao i na materijalnoj pomoći da se okoliš kapelice uredi i postane ponos Otoka, Grada Preloga, kao i župe Svetog Jakoba, kojoj vjekovima pripada. Ako smijem osobno priznati, ovo mi je kao župniku jedna od velikih radosti i zadovoljstva jer sam to tolike godine "sanjao", pa sada

mogu s biblijskim starcem Šimunom reći: "Sad otpuštaš Gospodine slugu svoga u miru..." Svjestan sam da se nasljednicima povijesnih vlasnika zemljišta poslije tolikih društveno-političkih promjena, gdje su se pristupi vlasništvu toliko puta mijenjali, nije bilo lako odlučiti. Moje priznanje i zahvalnost svakako zaslužuju i sadašnji nositelji gradske vlasti - gradonačelnik Ljubomir Kolarek, predsjednik Gradskog vijeća Đuro Ujlaki i vijećnici, te gradski pročelnik Željko Poredoš. Zahvaljujem i na pomoći Mjesnom odboru Otoka, s predsjednikom Božidarom Kočišem. Svi sudionici, u bilo kojem redu, zaslužuju moje priznanje i zahvalnost.

Prelog, 8. lipnja 2018.

*Antun Hobljaj, v. r.
župnik*

Vožnja dravskim čonom u 'smiraj'

Stari drveni most kod Otoka

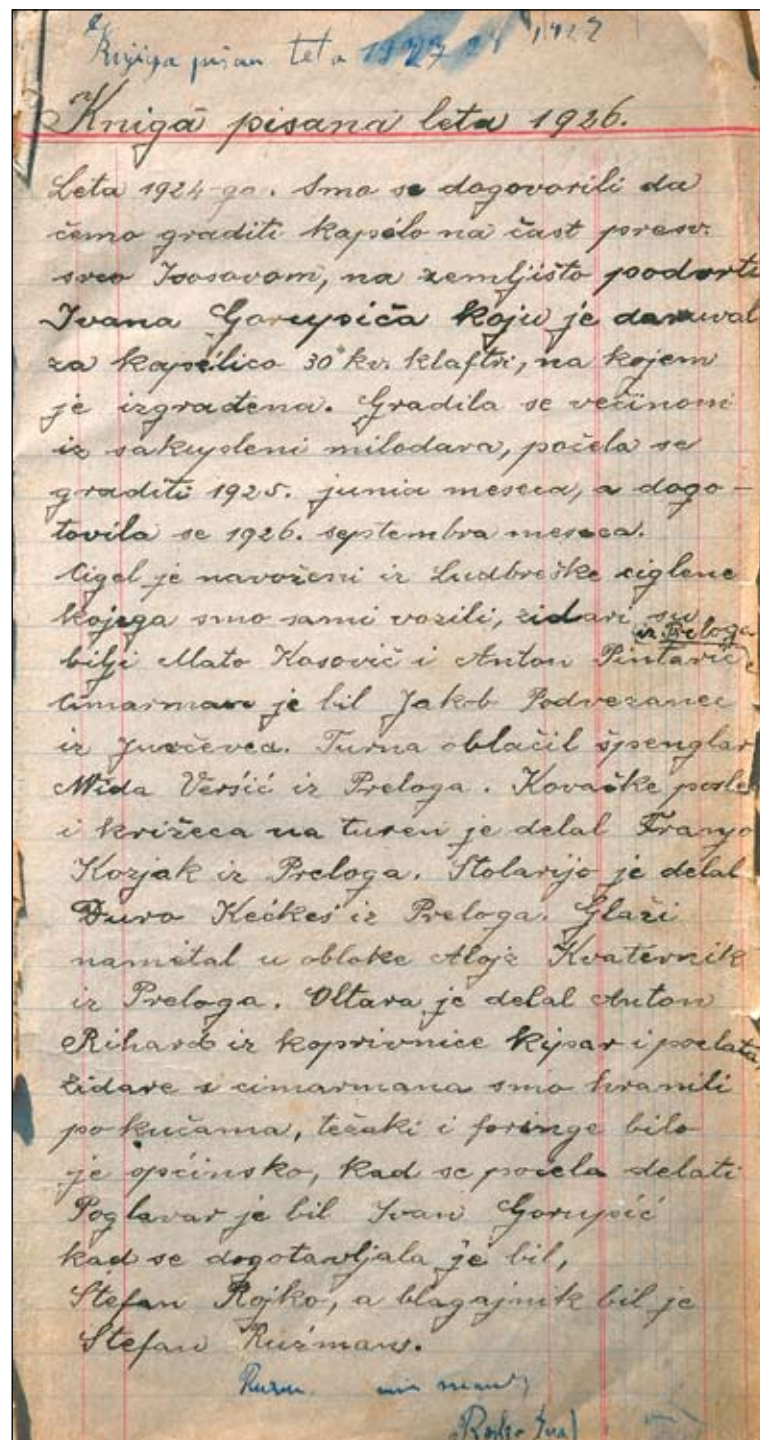

Novosagrađeni rotor kod mosta između Otoka i Hrženice

TISUĆITA OBLJETNICA HRVATSKOG KRALJEVSTVA

U 19. stoljeću Franjo Rački i Ivan Kukuljević Sakcinski pišu o Tomislavu kao o prvom hrvatskom kralju, okrunjenom 925. godine, nakon pobjeda nad Mađarima i Bugarima. Povjesničari su uglavnom stali iza toga da je krunidba bila te 925., tako da je 1925. godine organizirana velika proslava tisućite obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva. U mjestima u kojima su živjeli Hrvati postavljane su spomen-ploče i podizali su se sakralni objekti. Najvjerojatnije jedina kapelica u Međimurju koja je podignuta u čast proslave tisućite obljetnice krunidbe kralja Tomislava, ona je u Otoku, naselju u sastavu grada Preloga i župe sv. Jakoba u Prelogu.

Ostanemo li još nakratko u povijesti, podsjetit ćemo se i na desetljeća pod tuđinskom vlašću, Prvog svjetskog rata, otcjepljenja Međimurja od mađarske države 9. siječnja 1919. godine, kad je na Franjevačkom trgu u Čakovcu održana Narodna skupština i donijeta Rezolucija o otcjepljenju Međimurja od mađarske države, te pripojenju novonastalnoj Kraljevini SHS... U vrijeme tih velikih društvenih i političkih previranja, jačao je naboj i podsjećanje na doba hrvatskih narodnih vladara u ranom srednjem vijeku. U okružnici hrvatskoga katoličkoga episkopata s biskupske konferencije u kolovozu 1924. godine pisalo je: "Neka slavlje naše tisućgodišnjice bude slavlje katoličkoga hrvatskoga naroda! Neka godina 1925., spomen-godina tisućgodišnjice kraljevstva hrvatskoga bude sveta godina hrvatskoga naroda! Neka Tomislavovo slavlje bude jedan veliki zavjet i vječna posveta čitavoga hrvatskoga roda Bogu svojih otaca!". Prema odluci biskupa, kao dan obilježavanja tisućgodišnjice određen je blagdan Presvetoga Srca Isusova.

Iz Otočke spomenice (1926.)

VEĆE VREDNOVANJE ISUSA U EUHARISTIJI

U tumačenju onoga što je prethodilo izgradnji kapelice u Otoku, vrlo je važno istaknuti i, da se tako izrazimo, unutarcrkveni pokret koji se zalagao za što češće pričestivanje. Nekad su se, naime, vjernici obično pričestili "o Uskrsu". Pričesti nisu bile česte. Papa je želio to promijeniti, pa se potkraj 19. i početkom 20. stoljeća sve više naglašava pobožnost Srca Isusova. Unutarcrkveni pokret znači veće vrednovanje Isusa u Euharistiji, koji je ne samo za klanjanje, nego i za "našu hranu" jer je Isus istinski "kruh života". Dakako da je to još više jačalo pobožnost prema Srcu Isusovu kako bi se više vrednovala Božja ljubav prema

čovjeku koja izvire iz njegova srca. U okviru tog pokreta i u tom raspoloženju nastala je i kapelica u Otoku, posvećena upravo Srcu Isusovu. Eto, to su, pojednostavljeno, povijesni i crkveni kontekst u kojem je kapelica podignuta. Blagoslov posvete kapelice obavljen je 1926. jer se kasnilo s početkom radova i nije se uspjela završiti u 1925., što je bila posljedica teške ekonomske svjetske krize, koja se najviše odrazila u siromašnoj ratom opustošenoj novonastaloj državi. To kašnjenje ne umanjuje prvotnu zamisao da se kapelica podigne u Jubilarnoj godini. Dakle, te 1926. godine u Otoku je bila upriličena velika svečanost.

*Posjet kapelici Srca Isusova u Otoku u povodu kanonske vizitacije župe Prelog (2012.)
Alojz Malek, cemešter, preč. Antun Hobljaj, župnik, msgr. Josip Mrzljak, biskup i Anica Vargek, zvonarica*

“POČELA SE GRADITI 1925. JUNA MESECA”

I staro i mlado slilo se tog dana u Otok, želeći sudjelovati na misnom slavlju i posvećenju prelijepe kapelice. Kapelica Presvetog Srca Isusova, na raskršću ulica, svojim arhitektonskim oblikom i veličinom podsjeća na kapelu Presvetog Trojstva u Prelogu, s karakteristikama kasnobaroknog razdoblja. Duga je 7,5 metara, široka 4,5 metara, a visoka četiri metra. Sagrađena je na poticaj župljana Stjepana Ružmana i Đure Jurčeca. Evo što je zapisano u tzv. zapisničkoj knjizi te 1926. godine:

Leta 1924. smo se dogovorili da ćemo graditi kapelo na čast presv. srca Isusovom, na zemljištu podvrti Ivana Gorupića koju je daroval za kapelico 30 kv. klaftri, na kojem je izgrađena. Gradila se većinom iz sakupljeni milodara, počela se graditi 1925. juna meseca, a dogotovila se 1926. septembra meseca. Cigel je naručeni iz Ludbreške ciglane kojega smo sami vozili, zidari su bilji Mato Kosović i Antun Pintarič iz Preloga, a cimerman je bil Jakob Podvezanec iz Jurčevca. Turna oblačil špenglar Vida Veršić iz Preloga. Kovačke posle i križeca na turnu je delal Franjo Kozjak iz Preloga. Stolarijo je delal Đuro Kečkeš iz Preloga. Glaži nametal u obloke Alojz Kvaternik iz Preloga. Oltara je delal Anton Rihardo iz Koprivnice kipar i pozlatar. Zidare i cimermana smo hranili po kućama, težaki i foringe bilo je općinsko, kad se počela delati Poglavar je bil Ivan Gorupić, kad se dogotavljala je bil Štefan Rojko, a blagajnik je bil Štefan Ružman. Ovi tri su vodili posel od konca pak do kraja, pobliznjim selima smo sakuplali milodare svi, a po daljnjim selima ovi dva: Stefan Burić i Josip Sinković. Mi domaći smo darovalji u novcu i u zrno, žene svaki mesec po prvim su darovale u novcu i jaje. Općina je takaj darovala kak se vidi po listini. Drevo za rušt je navoženo iz općinske šume. Cigla je potrošenoga u njoj po prilici 20 hiljada, a cementa poprilički 20 meter cen. Tarac je kupleni u Preločki cement fabriki. Imali smo tri zabave iz koji se ulaznina ubirala u sorho kapele, pokrivala na oltar su darovale nekoliko žena iz Preloga. Od kapele na istok je bil kamenati

križ koji je onda bil premošćeni na kraj sela. Ovaj križ je onda i ponovljen, ponovil ga je Anton Rihard iz Koprivnice za 500 dinara. To je bilo godine 1926. septembra 25. je bil ponovlen križ i postavljeni oltar vu kapelici, 26. septembra 1926. je bilo posvetilišće kapele, posvetil ju je domaći župnik Ivan Kuhar, bila je poldanja sveta meša pri koji su službuvalji Franjo Duh župnik iz Martijanca i župnik Bozeti iz S. Đurđa prek Drave. Posle podne bil je blagoslov ob 3 vure. Zvona još nesmo imelji zato se strelalo iz možarof vjutro od tretje vure i večer do 9 vur. Iz Preloga je procesija krenula iz župne crkve koju je vodil domaći župnik Ivan Kuhar, u procesiji išli su vatrogasno društvo z glazbom, popoldan posle blagoslova je bila orlovska vežba, prigodom posvetilišća bili su pred kapelom dva lepi slavluki koje su izradile naše domaće djevojke. Na dan posvete bilo je mnogo sveta iz susedni sela, i bil je službeni obed u gostioni kod Jele Marđetko na vrto. Bili su pozvani na obed: G. Predstojnik iz Preloga, župnik iz Preloga Ivan Kuhar, župnik iz Sv. Đurđa u Trnju Andria Fischer, župnik iz Sv. Đurđa prek Drave Bozeti, župnik iz Martijanca Dr. Franjo Duh, bilježnik iz Preloga Josip Eliaš, načelnik iz Preloga Ivan Petković, kantor iz Preloga Gabriel Čabal i dr. Ivo Kečkeš predsednik orlovskog društva iz Preloga, ovi si su prisustvovali kod posvetilišća kapele, ovaj obed doprinesle su nekoje žene iz sela, nekoje stvari dogotovil se iz ulaznine od zabave.

Ostali su sačuvani još neki fragmenti i dokumenti koji svjedoče o nastojanjima da se kapelica uredi i opremi. Zapisana je i želja Stjepana Hrastića iz Preloga:

Kako se u onom vremenu teško gradila kapelica u općini Otoku, a kada smo ju zgotovili, dobavili smo i zvona, ali u općini Otoku nije bilo meštra koji bi ga bil u turen spravil. Zabilježeni Hrastić Stjepan kovač iz Preloga se je odlučil i spravil ga je u turen, za svoju radnju nije zahtjeval ništa, nego si je zaželjel da u slučaju njegove smrti i pokopa, se zvonom javlja, iliti zvoni. Ovo je zabilježeno i prihvaćeno od sadašnjih žitelja, u Otoku dneva 30. maja 1934.

Toranj i krovšte kapelice Srca Isusova

Detalj nove kovane ograde ispred Kapelice

U zapisničkoj knjizi bilježili su se revno i razni radovi:

Dočim je kapelica dosta iztrošena i turen hrđaveti počeo te se je moralo generalno popraviti. U Prelogu u župnoj crkvi se je preglasilo da će se u Otoku u kapelici sabirati za popravak to na popodne od 2 do 4 sata dobrovoljni prinosi jer za to doba drukče se nije smelo, 23. aprila 1960. se počelo s popravkom. Kupio se je jedan topol s koga su se dale letve narezati (...) Letve so se skoro se izmenile i ozdoljnje strane se v sedem redof delo starinskoga črepa jer od cement črepa dosta se izmenilo i letve so sprhle ponjem (...)

SRCE J

MISE SVAKE DRUGE NEDJELJE

Svetu misu predvodi mons. Milan Šimunović, 5. lipnja 2015.

Župnik Alojzije Vojvoda je 20. kolovoza 1955. zapisao da je kapela presvetog Srca Isusova podignuta 1926. godine darovanjem filijale Otok. Kapela je blagoslovljena 26. rujna 1926. godine. Blagoslovio ju je župnik Ivan Kuhar. Građena je na temelju od betona, od cigle, a krov je pokriven običnim crijepom. Ima dva prozora. Ulaz je okrenut prema Dravi. Žrtvenik presvetog Srca Isusova iz drveta je izradio Richard Antun iz Koprivnice. Na oltaru je kip presv. Srca Isusova, kip Sv. Antuna i Sv. Roka. U zvoniku je zvono teško 80 kilograma.

Električna rasvjeta uvedena je 1955. godine. Godine 1973., nakon crkvenih liturgijskih reformi poslije Drugoga vatikanskog koncila, u Otoku se pristupilo pripremi kapelice kako bi se mise održavale više puta na godinu, a ne samo o proštenju Srca Isusova. Za te potrebe su s lijeve strane kapelice probijena vrata. Nabavljene su liturgijske knjige, misno ruho i sve drugo potrebno za slavlje mise. Dolaskom kape-lana vlč. Dragutina Bosnara 1974. mise se služe svake druge nedjelje.

U tu svrhu, za redoviti liturgijski program, u skladu s crkvenim propisima izabrani su i crkveni odbojnici: Franjo Blažinčić, Stjepan Grabant i Karlo Beti. Tako je i u Otoku započela liturgijska praksa kao i u drugim filijalnim kapelama u Zagrebačkoj nadbiskupiji.

Prošćenje Srca Isusova u Otku (2017.) – predvoditelj vlč. Nikola Markušić, vikar, uz sudjelovanje župnoga zbora i Gradskih vlasti

OBNOVLJEN I PIL NA KRAJU SELA

Pil na kraju Otoka, koji je do 1925. bio na mjestu današnje Kapelice

Tijekom lipnja i srpnja 1989. godine obavljena je sanacija temelja kapelice, a radove je predvodio odbornik Karlo Beti s dobrovoljcima iz Otoka. Kapelicu je ugrožavala vlaga od oborinskih i otpadnih voda. Postavljen je i gromobran. 1995. elektrificirano je zvono na tornju kapelice, a izvođač je bila tvrtka Elektro Bosilj iz Grane kod Novog Marofa. Godine 1999. ponovno se pokušalo riješiti pravno-imovinske odnose na Općinskom sudu u Čakovcu (prvi pokušaj na tom sudu bio je još 1970.), no ni taj drugi pokušaj nije uspio. Godine 2000. stolarska radionica Fridrich Zimprich iz Preloga izradila je nova dvokrilna prekrasna vrata od slavonske hrastovine, klesar Alojz Veselko iz Preloga kamenom je popločio ulaz u kapelicu, a novi oltar prema

puku iz drveta je izradio umjetnik i kustos iz Varaždina Darwin Butković. Soboslikar Miljenko Šelja je 2007. oborio zidove kapelice, a tvrtka Graditeljstvo i završni radovi Kovačićek je toranj "odjenula" u novi bakreni lim i postavio novi križ. Valja istaknuti da je 2008. obnovljen pil na kraju Otoka, koji je prije stajao na mjestu na kojem je izgrađena kapelica. Oko križa je na betonirane temelje postavljena nova kovana ograda tvrtke Dohomont. Tvrtka Grabant iz Otoka je 2009. u kapelicu uvela plinsko grijanje. Uređenje okoliša kapelice odvija se po nacrtu ing. Božene Petanjek iz Čakovca. Geodetski plan izradio je dipl. ing. Zoran Šarić iz Vučetinca, koji je i proveo sve katastarsko-gruntovne radnje.

UVIJEK SPREMNI POMOĆI

Ovo je prilika i da se podsjeti na nabavku crkvenoga ruha za koja su se posebno zauzimale časne sestre Jelena i Agneza (č.s. Ruža) Medved. Česna sestra Jelena Medved umjetnički je izrađivala prekrivače za oltar, kao i crkveno ruho za svećenike i ministrante. Njezin doprinos je uistinu velik. Kapelici je darovala i crkveno posuđe (kalež). Obitelj Božidara i Anice Vargek r. Rojko dala je obnoviti sve kipove sa oltara – kip Srca Isusova, kip sv. Antuna i kip sv. Roka, svetohranište, te unutarnje zidove. Anica Vargek izvanredno odgovorno obavlja i dužnost zvonarice, a prije nje to su radili Pavao Rojko, Antonija Rojko i Karlo Beti. Odbornici su 1955. postali Matija Božić i Ivan Malek, od 1975. Stjepan Grabant i Karlo Beti, od 1999. Karlo Beti i Alojz Malek, a od 2015. Alojz Malek i Anica Vargek. Članovi Župnog Pastoralnog vijeća župe Prelog su Alojz Malek, Ivica Kočiš i Petra Čonkaš-Horvat. Lijepo se ovom prigodom prisjetiti i onih koji pred blagdan Srca Isusova mole Devetnicu i obavljaju cvijeće.

Časna sestra Jelena Medved

Pavao i Antonija Rojko – zvonari

Karlo Beti - cemeštar i zvonar

Časna sestra Rozina - Ruža Medved

Božidar i Anica Vargek - zvonari i Alojz Malek - cemešter

*Franciska Šestan, jedina preživjela u „Draavskoj nesreći“ (1953.)
u pratnji gradonačelnika Ljubomira Kolareka
i predsjednika Gradskog vijeća Gorana Gotala (2016.)*

Članovi Župnog Pastoralnog vijeća župe Prelog

KAPELICA SV. HUBERTA

Kod Otoka je 1998. godine podignuta i kapela sv. Huberta, sagrađena uz pomoć donacija na zemljištu koje je osigurala Župa. U parku je podignut spomenik posvećen mještanima Preloga koji su se utopili u rijeci Dravi 1953. godine. Bilo ih je 14. Park oko kapele i spomenik uređeni su, na poticaj župnika Antuna Hoblaja, u povodu smrti pape sv. Ivana Pavla II. 2005. godine. Vratimo se sad natrag kapelici koja i povod ovih kratkih zapisa.

*Misa za utopljenike na Dravi (2017.)
Predvoditelj vlč. dr. Hrvoje Damiš, vikar, uz sudjelovanje vlč. Antuna Štefana i preč. Antuna Hoblaja, župnika*

RIJEŠENI IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI

Još po starom austrougarskom zakonu, svaki križ i kapelica trebali su imati svoju gruntovnu česticu. Nakon Drugog svjetskog rata i agrarne reforme, jednom potezom pera je sve izgubljeno. Nije obavljeno razgraničenje. Selo se širilo i kapelica je praktički ostala na cesti. Pokraj nje je, preblizu, postavljena bandera. Sve je to ograničavalo uređenje. No, ove 2018. godine pristupilo se uređenju. Župi je u pomoć uskočio i Grad, uključio se Mjesni odbor, te mještani. Postavljeni su tlakovci, zid i ograda. Župnik prečasni Antun Hoblaj zahvaljuje svima koji su se uključili i pomogli prema svojim mogućnostima. Riješeni su napokon imovinsko-pravni odnosi. Dobro je sve to zapisati jer, kako se kaže, *verba volant, scripta manent*, ili u prijevodu: *riječi odlijeću, zapisano ostaje*.

OTOK MOJ

*Život čoveka sikam odnese, saki si put svoj slijedi,
al' nekaj v njemu navek ostane i nigdar ne zblijedi.
Tam gde si rođen, tam gde si prvi put na noge stal,
tam gde si se prvi put sam podigel nakon kaj si pal.*

*Saki trk po gmajni, saki skok s dreva na Perutnici,
sako skrivačkanje, vuzmenku i put dimo po kmici.
Kam god iz Otoka otišiel, ti znaš otkud si rodom,
zanavek ostaneš pošćropljen s dravskom vodom.*

*U sebi imaš skriti miris šumskih jagoda, gacijaša,
črensla koje se v meki beli; i trave de je bila paša.
Kak da si, kad si otišiel, u kufu herbarija ponesel,
kak da si sobom nevidljivoga spomenara odnesel.*

*Pamtiš kam si prvi put k meši išel, malu kapelicu,
senjaš negda prošćenje, i gornju i dolnju vulicu.
Kam god iz Otoka otišiel, pamtiš otkud si rodom,
zanavek ostaneš pošćropljen s dravskom vodom.*

(Ivica Beti)

Izdaje: Župa Prelog
Tekstovi: preč. Antun Hobljaj i Ivica Beti
Fotografije: Mario Naranda
Grafička priprema: Studio VIPRO - Prelog
Tisak: Letis - Pretetinec
Lipanj 2018.

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000999076.

